

УДК: 378(470):355.01](047.3)

*Крахмальова Н. А., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Становлення вищої освіти України в умовах війни та повоєнного відновлення є одним із стратегічних її завдань як успішної європейської держави та повноправного члена Європейського Союзу. Процес розвитку вищої освіти України можна розглядати як процес інтеграції України в європейське суспільство. Виокремлюються основні принципи відновлення – це узгодженість завдань державного управління, державної безпеки, економічного і соціального розвитку, тощо та спрямованість на прискорення інтеграції до ЄС. Втім, слід враховувати виклики, які постали перед вітчизняною вищою освітою після вторгнення росії на територію України:

- багато освітян та студентів втратили доступ до свого місця роботи та навчання;
- недостатній рівень інтернаціоналізації вищої освіти України у світову та європейську системи вищої освіти;
- мережа закладів вищої освіти України є надмірно збільшеною та не відповідає фінансовим спроможностям держави для її підтримки;
- у більшості закладів вищої освіти (ЗВО) є великі труднощі з існуючою інфраструктурою та інфраструктурні втрати ЗВО через війну;
- відсутня легальна свобода навчання за автономною освітньою програмою у невизначений час.

Також, у період відновлення вищої освіти мають бути враховані реалії повоєнного часу, реалізована модернізація шкільної освіти, розширення можливостей участі в міжнародних проектах і програмах Європейського Союзу. Тому, плани відновлення сфери вищої освіти України по-перше, мають

бути узгоджені зі стратегіями розвитку інших осередків освіти, ресурсними обмеженнями, по-друге, націлені на впровадження програм та проєктів ЄС [2].

Розглянемо на прикладі участі Київського національного університету технологій та дизайну у грантовому проєкті Еразмус+ на 2023-2025 рр. «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» в цілях формування національної еліти України, міжнародного співробітництва, цифровізації освітнього процесу, розвитку підприємницьких бізнес-навичок, бізнес-інкубаторів, стартапів, творчих конкурсів в рамках навчального процесу і, що дійсно важливо сьогодні, сприяння інтеграції України в європейський та світовий економічний, освітній і науковий простір як рівноправного партнера. Сутність даного проєкту полягає у передачі європейських бізнес-знань молодим особам за допомогою технологій віртуальної реальності. Проводиться організація мережі міжнародних, віртуальних бізнес-центрів для формування навичок ведення бізнесу у старшокласників, студентів коледжів та університетів України. Європейські вищі навчальні заклади поділяться своїми знаннями та досвідом ведення бізнесу із Східними партнерами.

Грантовий проєкт «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» спрямований на підвищення якості підприємницької освіти для української молоді шляхом забезпечення рівного доступу до європейської вищої освіти. Для учнів старших класів, студентів коледжів та університетів опанування навичками планування бізнесу, маркетингу товарів та створення власного бізнесу є реальною інвестицією у своє майбутнє. Грантовим проєктом «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» передбачено: безкоштовне підвищення кваліфікації учителів у провідних університетах Європи з отриманням міжнародного сертифікату; проведення міжнародних тренінгів, конкурсів, кейсів та ін.; участь у конференціях, семінарах, круглих столах та ін.; навчання на віртуальних біржах; академічна мобільність учителів, викладачів, учнів та студентів з підтвердженими

міжнародними документами; нагородження сертифікатами, відзнаками, призами; фізична мобільність команди-переможця кейс-чемпіонату до літньої школи в Італії [3].

Отже, Грантовий проєкт «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» забезпечує підтримку освітнього середовища та сприяє міжнародному обміну бізнес-знаннями і передовою підприємницькою практикою на базі європейської платформи співпраці для вирішення глобальних проблем бізнес-освіти шляхом об'єднання учасників проєкту.

Через повномасштабну російську агресію в Україні відновлення вищої освіти має орієнтуватися на перехід: від кількості до якості; від швидких напівкроків до послідовної та передбачуваної довгострокової політики; від контролю та надмірного регулювання до ноу-хау, консультацій та навчання; від підпорядкування ЗВО різним державним органам (МОН, МОЗ, Мінкультури та інформаційної політики чи місцевим органам влади) до єдиної системи вищої освіти; від обмеженого доступу до державного фінансування до рівного доступу до державних ресурсів як державних, так і приватних ЗВО. Вищі навчальні заклади України мають бути простором для інтелектуального розвитку особистості, вивчення та розуміння предметів, явищ та процесів навколишнього середовища, осередком зародження інноваційних ідей та основою економічного зростання нашої країни [1]. Нова освітня повоєнна політика має змінити систему стимулів для студентів, викладачів і керівництва закладів вищої освіти таким чином, щоб саме якість знань стала пріоритетом для кожного здобувача вищої освіти.

Література

1. «Відбудова України буде найбільшим внеском у підтримку глобального миру – промова Президента на Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано», 4 липня, 2022. <https://www.president.gov.ua/news/vidbudova-ukrayini-bude-najbilshim-vneskom-u-pidtrimku-globa-76261>

2. План відновлення. Освіта і наука (проект станом на 03.08.2022)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.royekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>

3. Проєкт ЄС «Національний Еразмус+ офіс в Україні та Національна команда експертів з реформування вищої освіти»
https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/Erasmus2021_2027.pdf

УДК 333:502/4

*Люманов А. С., аспірант кафедри підприємництва та бізнесу
Белялов Т. Е., д.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну*

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна завжди сприймалася як несприятливий і важкий час для всього, що пов'язано з життєдіяльністю людини, особливо коли йдеться про територію бойових дій. Таку ситуацію можна віднести до нинішньої війни між Україною та Росією, яка впливає не лише на Україну та українських підприємців, а й на світову економіку. Війна негативно впливає не лише на економіку, а й на самих громадян. Через те, що це природне явище і його важко передбачити, неможливо спланувати заходи, які були б спрямовані на розробку стратегії захисту від його негативних наслідків.

Суб'єкти малого підприємництва (СМП) зазнали великого випробування, яке не всі змогли витримати через суворі умови, яких вони раніше не мали. Малі та великі компанії зіткнулися з такими проблемами, як проблема з доставкою продукції, проблема з наявністю працівників, брак фінансових ресурсів, збиток, завданий державою незалежності, усі ці фактори часто робили господарську діяльність неможливим.